

GASKER, Janice A. GENERALIST SOCIAL WORK PRACTICE. SECOND EDITION

USA: SAGE Publications 2023

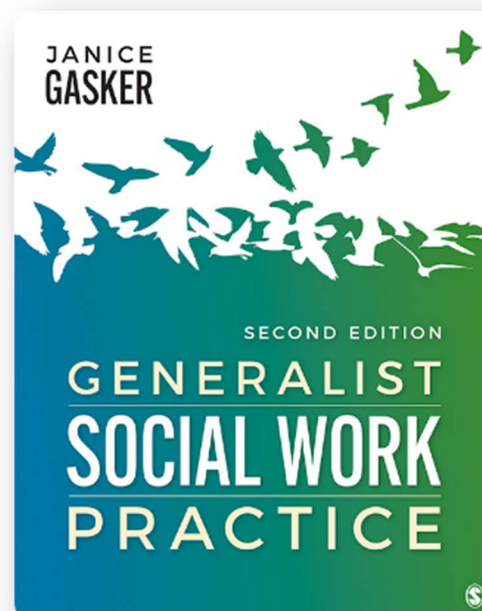
Komplexnosť publikácie *Generalist Social Work Practice. Second Edition* od autorky Janice Gasker, v rozsahu 589 strán, umožňuje čitateľkám a čitateľom získať kvalitné poznatky uplatniteľné pri poskytovaní služieb klientom na mikro, mezo a makro úrovni praxe sociálnej práce. Publikácia je primárne určená odborníčkam, odborníkom, študentkám a študentom sociálnej práce.

Janice Gasker študovala a vyučovala sociálnu prácu, v súčasnosti pôsobí ako riaditeľka programu BSW na Kutztown University of Pennsylvania. Je spoluautorkou učebných osnov MSW a DSW a autorkou množstva *samoštúdií Council on Social Work Education*. K jej ďalšej publikačnej činnosti patria viaceré články a dve knihy zamerané na tému sexuálneho zneužívania v detstve.

Na začiatku publikácie autorka poukazuje na *Council on Social Work Education (Rada pre vzdelávanie v sociálnej práci)* (2022) a *Educational Policy and Accreditation Standards (Vzdelávacia politika a akreditačné štandardy)*, ktoré podporujú akademickú rozmanitosť prostredníctvom kreovania základov pre odbornú spôsobilosť.

Súčasťou je predstavenie deviatich kompetencií vzdelávacej politiky a praktického správania, ktoré by študentky a študenti mali rozvíjať do takej miery, aby boli schopní preukázať integráciu a aplikáciu kompetencií v praxi. Na tieto kompetencie autorka poukazuje z dôvodu, že schopnosť študentiek a študentov preukázať úroveň spôsobilosti potrebnej pre vstup do profesionálnej praxe sa vníma ako odraz úspechu pri dosahovaní cieľov.

Každý druh kompetencie je obsahovo detailne popísaný, ku ktorému autorka následne priraduje kapitoly v publikácii, v ktorých študentky a študenti získajú súhrnné informácie. Publikácia sa zaoberá kompetenciami, ku ktorým autorka

priraduje preukázanie etického a profesionálneho správania, presadzovanie ľudských práv a sociálnej, rasovej, ekonomickej i environmentálnej spravodlivosti, zapojenie sa do praxe antirasizmu, diverzity, rovnosti a inklúzie, angažovanie sa vo výskume založeného na dôkazoch, zapájanie sa do praxe v oblasti politiky, ďalej hodnotenie viacúrovňovej praxe zahrňujúcej prácu s jednotlivcami, rodinami, skupinami, organizáciami a komunitami. Uvedené kompetencie a praktické správanie autorka prezentuje ako významné aspekty, ktoré sú relevantné a aplikovateľné na všeobecnú a odbornú prax sociálnej práce.

Z hľadiska stručného obsahu uvádzame, že kniha je členená do štyroch zásadných častí, ktoré spolu obsahujú pätnásť kapitol. Pri tvorbe obsahu publikácie pre študentky a študentov sa autorka opierala o konštrukty pedagogiky založenej na dôkazoch, sebareflexie, aplikácie posilňovania konceptov a kri-

tického myslenia. Prvá časť *Koncepcné základy* obsahuje úvod do všeobecnej sociálnej práce, vyzdvihnutie jedinečnosti profesie sociálnej práce s uvedením definície a charakteristík všeobecnej praxe sociálnej práce, historický vývoj sociálnej práce, vysvetlenie modelu všeobecnej intervencie v praxi, vymedzenie opresie, diverzity, rovnosti a inklúzie v etickej praxi.

Druhá časť *Proces plánovanej zmeny* sa zameriava na atribúty ako sebareflexia, empatia, *self care*, hodnotenie, plánovanie, implementácia, vyhodnotenie a termínovanie s prihliadnutím na navrhovanie opatrení. Do tretej časti *Prax nad systémy* autorka zahŕňa úlohy a zručnosti vychovávateľiek, vychovávateľov, poradkýň, poradcov, ľudí v praxi a študentiek i študentov pri práci s jednotlivcami, rodinami, skupinami, organizáciami a komunitami. Ostatná časť *Doplňujúce kompetencie* obsahuje správu prípadov, technológie a dokumentáciu k prípadu.

V predslove autorka zdôrazňuje meniaci sa obraz sveta pod vplyvom globálnej pandémie, prehĺbenia fyzickej a psychickej zraniteľnosti miliónoch jedincov, odhalenia nesp spravodlivosti, rasovej diskriminácie, politickej polarizácie a najrozsiahlejšej utečeneckej krízy v Európe v dôsledku prebiehajúcej vojny. Tieto zmeny v ponímaní autorky ovplyvňujú život na dennej báze reflektovanej v sociálnom, ekonomickom a environmentálnom prostredí.

V tomto duchu je mimoriadne dôležitým komponentom profesia sociálnej práce, ktorá reaguje na aktuálne meniace sa potreby jedincov. Sociálna práca vedie novorodené hľadanie spravodlivosti. Uvedený koncept je postavený na pilieroch presadzovaných v publikácii. Autorka vychádza z premisy, že zmeny objavujúce sa vo vzdelávacej politike a akreditačných štandardoch predstavujú komplexnú výzvu pre profesiu sociálnej práce. Pre autorku sú tieto zmeny inšpiráciou, na základe ktorých kreuje vydanie publikácie zamerané na všeobecnú prax sociálnej práce.

K témam, ktoré sú predmetom záujmu autorky, patrí antiopresívna prax, typy rasizmu, zvládanie agresie, vzťahy komunity

s políciou, blahobyť detí, chudoba alebo uvažovanie o možnostiach sociálnych pracovníčok a pracovníkov, ktorí môžu podporiť a posilniť jednotlivca alebo skupinu. Medzi ďalšie témy, ktoré boli zavedené alebo rozšírené v tomto vydaní, patrí budovanie finančných kapacít, informačné systémy, kognitívna zaujatosť, kultúra posilnenia v rovine postavenia v organizáciách, virtuálne poskytovanie služieb a rasové nerovnosti v zdravotníctve. Publikácia zdôrazňuje dynamickú povahu fáz plánovanej zmeny, zložitú skutočnej viacúrovňovej praxe a nevyhnutnosť sebareflexie i vedomého využívania seba, vrátane potreby realizovať *self care* u profesionálov a profesionálok pôsobiacich v sociálnej práci.

Samostatný dôraz autorka kladie na výnimočnosť profesie sociálnej práce a jedinečné aspekty hodnôt kódexu sociálnej práce, ktoré podporujú etické rozhodovanie. V publikácii autorka uvádza, čo sociálne pracovníčky a pracovníci robia, prečo to robia, aké sú ich mimoriadne zručnosti a čo je pre nich dôležité v kontexte komparácie s inými profesiami. Z hľadiska hodnôt sociálnej práce sa autorka orientuje na sociálnu spravodlivosť, ľudskú dôstojnosť, dôležitosť medziludských vzťahov a bezúhonnosť.

Vychádzajúc z *National Association of Social Workers* (2021) autorka poukazuje na paletu pracovných miest, v ktorých sa sociálna pracovníčka a pracovník orientujú na rôzne potreby jedincov. Autorka vyzdvihuje možnosti uplatnenia sa vo sfére sociálnej starostlivosti o deti, práce s rodinou, duševného zdravia, školskej sociálnej práce, terénnej sociálnej práce, mentorstva pre mládež, práce s ľuďmi bez domova, krízových intervencií alebo používania návykových látok.

Optikou študentiek a študentov vnímame, že kniha poskytuje koloritný rozsah vedomostí, poznatkov, príkladov, teoretického ukotvenia a iných vzdelávacích materiálov prospešných pre získanie, upevnenie a nadobudnutie nového vhl'adu do súčasného sveta a možností realizácie efektívnej praxe sociálnej práce. Publikácia pokrýva množstvo tém, ktoré sú v sociálnej práci diskutované na úrovni teórie a praxe.

Kniha je svojím obsahom vhodná pre študentky a študentov sociálnej práce z dôvodu, že poskytuje lineárne a relevantné informácie týkajúce sa viacerých oblastí kreujúcich a reflektujúcich jej súčasný obraz. Odporúčame predkladanú publikáciu používať aj v rámci výuky predmetov sociálnej práce. Študentky a študenti môžu čerpať kvalitné informácie z oblasti dejinnej línie, kedy autorka poukazuje na historické osobnosti ako Jane Addams alebo Mary Richmond. Súčasne sa autorka fokusuje na dôležitosť základných rozdielov medzi sociálnou prácou a inými profesiami alebo vymedzenie definícií a odbornej terminológie. Ako príklad možno uviesť oblasť práva alebo duševného zdravia.

K ďalším pozitívam publikácie a jej aplikovania v štúdiu a praxi sociálnej práce patrí množstvo príkladov kritického myslenia a kolaboratívneho učenia sa, rolové situácie, rozhovory alebo príklady zahrňujúce uplatnenie metodiky *SMART* (*S – Specific, M – Measurable, A – Achievable, R – Realistic/Relevant, T – Time-Bound*). K prínosom publikácie priradíme získavanie poznatkov z autorkiných schém vysvetľujúcich a približujúcich viaceré procesy vo fungovaní viacúrovňovej praxe sociálnej práce. Publikácia po-

skytuje priestor pre uvažovanie o teoretických súbežných úvahách, ktoré je možné vo všeobecnej praxi sociálnej práce uplatniť.

V závere možno oceniť, že publikácia je písaná odborným a zrozumiteľným jazykom, kapitoly sú usporiadané systematicky s obsahovými prehľadovými zložkami, na základe ktorých čitateľka a čitateľ porozumie predkladaným súvislostiam. Autorka používa rozsiahle zdroje bibliografických odkazov, ktoré podporujú komplexné nazeranie na všeobecnú prax sociálnej práce a poskytujú mnohé inšpiratívne prínosy pre ďalšie štúdium. Objem poskytovaného materiálu je prínosný pre všetky študentky a študentov, ktorí tieto vedomosti dokážu využívať nielen v rámci učenia sa alebo inšpirácie v zmysle uplatnenia teoretických východísk pri písaní seminárnych, ročníkových a záverečných prác, ale aj z hľadiska rozšírenia vnímania aktuálnych diskutovaných tém vo svete sociálnej práce, prípravy praxe a tréningu kritického myslenia.

Mgr. Stela RICHNAVSKÁ
prof. PhDr. Beáta BALOGOVÁ, PhD., MBA

Inštitút edukológie a sociálnej práce
Filozofická fakulta
Prešovská univerzita v Prešove